

Technische Vragen over Bescherming van de Biesbosch.

Note: Als ik het hieronder heb over de Biesbosch, bedoel ik de Dordtse Biesbosch en de Sliedrechtse Biesbosch.

1. Is de informatie over de Biesbosch al overgezet van het Bestemmingsplan in een Omgevingsplan?

Antwoord: Nee, nog niet. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben wij tot 2032 de tijd gekregen om het omgevingsplan op te bouwen. Dit wordt de overgangsfase genoemd. Voor 2032 worden de bestemmingsplannen overgezet naar het definitieve omgevingsplan. Gefaseerd en op basis van bestuurlijke prioriteit wordt het definitieve omgevingsplan gewijzigd en opgebouwd.

2. Wat staat er in het Omgevingsplan over de Dordtse Biesbosch?

Antwoord: Op dit moment staat er nog niets in het definitieve omgevingsplan over de Dordtse Biesbosch. Tot 2032 is er een tijdelijk omgevingsplan voor Dordrecht waarin de bestemmingsplannen zijn overgenomen.

De volgende bestemmingsplannen zijn nu nog vigerend voor de Biesbosch en het buitengebied aan de zuidrand van Dubbeldam.

- [Nieuwe Dordtse Biesbosch](#)
- [Nieuwe Sliedrechtse Biesbosch](#)
- [Dubbeldam](#)
- [Zuidrand van Dubbeldam](#)

Het beschermingsniveau vanuit de bestemmingsplannen is nog van toepassing op de Biesbosch.

3. Welke bestemming heeft de Dordtse Biesbosch in het Omgevingsplan?

Antwoord: De Dordtse Biesbosch kent een verscheidenheid aan bestemmingen in de vigerende bestemmingsplannen 'Nieuwe Dordtse Biesbosch' en 'Nieuwe Sliedrechtse Biesbosch'. O.a.:

- [Agrarisch met waarden - 1](#)
- [Agrarisch met waarden - 2](#)
- [Natuur - 1](#)
- [Natuur - 2](#)
- [Recreatie - 1](#)
- [Recreatie - 2](#)

De bestemmingen regelen de huidige functies in het buitengebied: natuur, recreatie en agrarisch. Daarbuiten zijn ontwikkelingen en andere functies niet direct toegestaan volgens het bestemmingsplan. Deze bestemmingen komen t.z.t. terug als functies in het omgevingsplan. Vanuit cultuurhistorie en archeologie zijn binnen deze bestemmingen aanvullende vergunningstelsels opgenomen voor het veranderen of verwijderen van waardevolle elementen in de omgeving, ter bescherming van de omgeving.

4. **De Biesbosch is ook beschermd als Nationaal Park, vallen alle gebieden op ons eiland ook geheel onder deze bescherming?**

Antwoord: Nationaal park is geen beschermde juridische status, maar slechts een aanwijzing van bijzondere meerwaarden en zegt iets over de maat en unieke kwaliteiten van het gebied. En de openstelling.

5. **De Biesbosch kent veel eigenaren en is versnipperd, is er een goed duidelijk overzicht wie wat bezit, onderverdeeld naar de Gemeente Dordrecht, Provincie Zuid-Holland, eventueel het Rijk, Staatsbosbeheer, RWS, Natuurmonumenten, in particulier bezit, in bezit bij ondernemers of andere eigenaars?**

Antwoord: Een dergelijk inzicht is via het kadaster te verkrijgen. Zie ter indicatie onderstaande uitsnede van het gemeentelijk overzicht grondeigendommen.

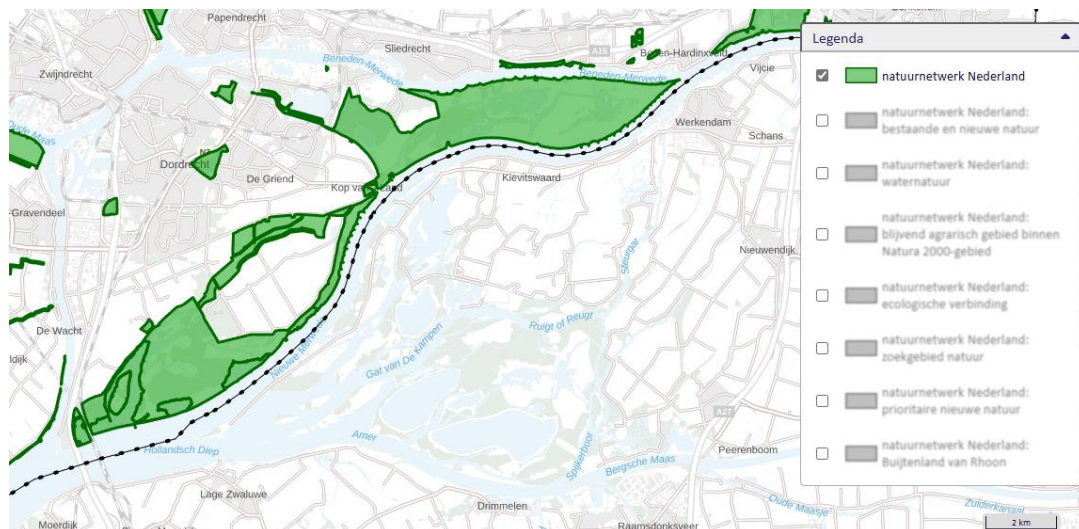

Figuur 1 – Uitsnede overzicht grondeigendommen [INDICATIEF]

6. **Een deel van de Dordtse Biesbosch heeft als status Natura-2000 gebied. Is er ook een NatuurNetwerk Nederland gebied? Zo ja, hoe ziet dit gebied eruit? NatuurNetwerk Nederland is een provinciale bescherming toch of kan de gemeente Dordrecht deze ook toekennen?**

Antwoord: Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. De provincie wijst in de omgevingsverordening de NNN-gebieden aan. De provincie is verantwoordelijk voor het aanleggen van het NNN. Dat moet in 2027 klaar zijn. De provincie werkt hieraan samen met partners zoals grondeigenaren, terreinbeherende organisaties, gemeenten, waterschappen en bedrijven. Onderstaande kaart

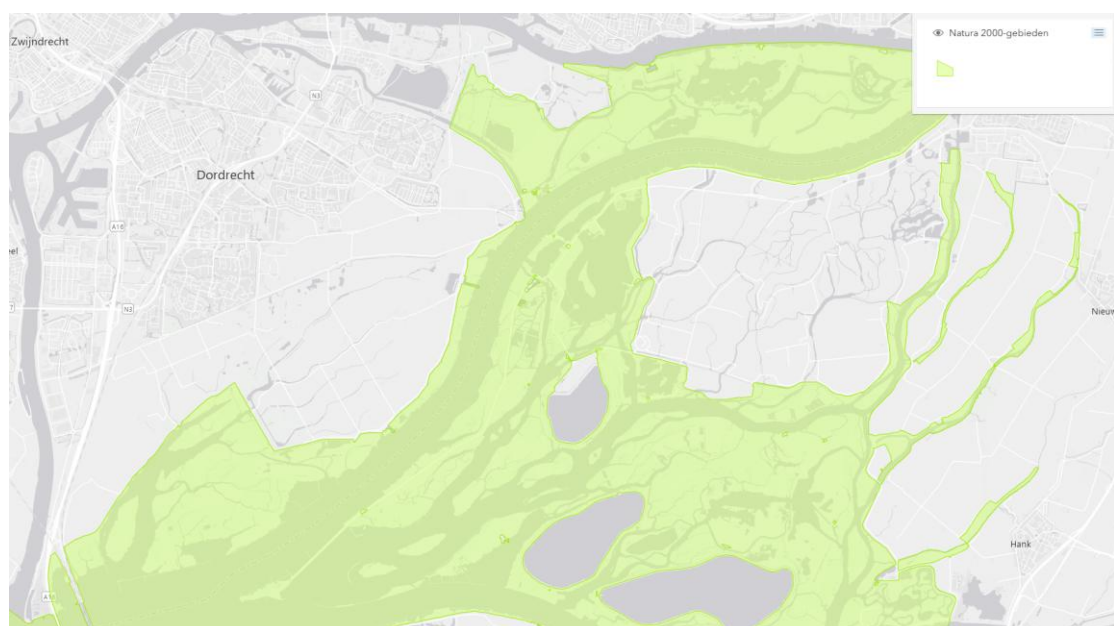
geeft het Natuurnetwerk Nederland op het eiland van Dordrecht, zoals dit is vastgesteld in de provinciale omgevingsverordening.

Figuur 2 – Uitsnede kaart 7 Natuurnetwerk Nederland. Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (geconsolideerde versie vanaf 18-2-2025)

7. Is de wet Natuurbescherming van toepassing op de hele Biesbosch?

Op 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming (Wnb) opgegaan in de Omgevingswet. In de Omgevingswet is opgenomen dat het Rijk verplichte instructieregels stelt over de aanwijzing, de instandhoudingsdoelstellingen en de bescherming van Natura 2000-gebieden. In 2013 heeft het Rijk de Biesbosch als Natura 2000-gebied aangewezen. Onderstaande kaart geeft de Natura 2000-gebieden op en rondom het eiland van Dordrecht, zoals dit is vastgesteld in het aanwijzingsbesluit.

Figuur 3 – Uitsnede overzichtskaart Nederlandse natura 2000-gebieden

8. Er wordt vaak gesproken over de randen van de Biesbosch, dat deze verfrommeld zouden zijn, wat ik variatie en afwisseling noem! Maar hoe groot zijn deze randen en hoe lopen deze randen precies? Is hier een kaart van? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Onduidelijk is wat er wordt bedoeld met “de randen van de Biesbosch”. In de Omgevingsvisie 2.0 wordt een aantal keer de term ‘stadsrand’ gehanteerd. De stadsrand bevindt zich daar waar het stedelijk weefsel eindigt en het open landschap met compacte polders en hoge dijken begint. De openheid is kwetsbaar en gevoelig voor verrommeling. In een afwegingskader voor het beoordelen van ontwikkelingen specifiek in de stadsrand, wordt de ligging van deze stadsrand nader geduid.

9. Soms worden nog percelen van de Biesbosch verkocht, kan op de Biesbosch een WVG, Wet Voorkeursrecht Gemeente gelegd worden zodat de gemeente als eerste percelen kan aankopen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden en is het instrument van de WVG overgegaan in de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet. Op grond van de Omgevingswet kan de overheid besluiten om een voorkeursrecht te vestigen op een perceel grond. Dat mag alleen op een perceel waaraan een niet-agrarische functie is toegedacht, of een moderniseringslocatie. Ook moet het huidige gebruik van dat perceel afwijken van de nieuwe toegedachte functie.

Die nieuwe toegedachte functie kan blijken uit:

1. een omgevingsplan
2. een omgevingsvisie;
3. een programma, of;
4. de voorkeursrechtbeschikking.

Dit impliceert dat er een nieuwe toegedachte functie aan de orde moet zijn en dit mag geen agrarische functie zijn. Zolang dat niet het geval is kan een voorkeursrecht niet gevestigd worden op een perceel grond.

10. In de Omgevingsvisie 2.0 staat in het hoofdstuk Buitengebied 13 keer het woord ‘wonen’ vermeld. Kunnen we nadere toelichting krijgen over wat hiermee precies wordt bedoeld?

Antwoord: In het hoofdstuk ‘Deelgebied Buitengebied’ wordt het woord ‘wonen’ een aantal keer gebruikt.

‘A.6.7.3 Aantrekkelijke stad

Wonen (aan de stadsrand)

Het kleinschalige, open landschap buiten Dordrecht is kwetsbaar. Woningbouw is lange tijd niet toegestaan, om het landschap te beschermen. Wonen op tot nu toe onbebouwde plekken is te riskant voor het kwetsbare gebied. Woningen ter vervanging van andere bebouwing is wel een goede mogelijkheid. Met de huidige woningbouwopgave kijken we ook naar wonen aan de stadsrand. Er zijn in feite twee manieren waarop wonen in het landschap onder zeer strenge voorwaarden en met veel toezicht kan worden toegestaan:

- *Kleinschalig landschappelijk wonen aan de randen*

De overgang van stad naar buitengebied mist op sommige plekken kwaliteit. Door kleinschalig landschappelijk wonen toe te staan kan een kwaliteitsimpuls worden gegeven. De voorwaarden die ten minste gelden zijn:

- Versterken Landschapskwaliteit;
- Zoveel mogelijk ruimte voor het landschap: compacte volumes en clustering, geen of nauwelijks privé-ruimte;
- Thema Landgoed/buitens of schuurwoningen/erf;
- Landschap grotendeels toegankelijk voor derden;
- Heldere en passende positionering t.o.v. het landschap (de dijk);
- Klimaatadaptieve inrichting: onder andere door een klein aandeel verharding;
- Duurzaam materiaalgebruik.

[...].

In bovenstaande passage wordt aangegeven dat het toevoegen van wonen op onbebouwde plekken in het buitengebied riskant is voor het kwetsbare gebied. Maar dat wonen ter vervanging van andere bebouwing wel een mogelijkheid is. Daarnaast wordt aangegeven dat wonen in de stadsrand onder zeer strenge voorwaarden kan worden toegestaan. Waarbij wonen in ieder geval een kwaliteitsimpuls toevoegt aan de overgang van stad naar buitengebied.

‘Toegevoegde ruimtelijke keuze:

We zien natuur, landbouw en recreatie als hoofdfuncties van het Buitengebied, wonen is dat niet.

Wonen wordt geen hoofdfunctie in het Buitengebied. Wonen zal ondergeschikt zijn aan de andere drie functies (natuur, landbouw en kleinschalig verblijfstoerisme), maar kan wel kleinschalig worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld in de stadsrand ter vervanging van kwaliteitsarme bebouwing. Met als randvoorwaarde dat deze woningen dan wél bijdragen aan de doelen voor het buitengebied (gezonde stad en biodiverse stad).’

In bovenstaande passage wordt een ruimtelijke keuze beschreven die is toegevoegd aan de omgevingsvisie 2.0. Met deze ruimtelijke keuze wordt aangegeven dat wonen geen hoofdfunctie is voor het buitengebied, maar wel kleinschalig kan worden gerealiseerd om kwaliteit toe te voegen.

11. Kan de Biesbosch een monumentale status krijgen omdat het een erkend beschermd landschap of aardkundig monument is, erkend door de gemeente en de provincie?

Antwoord:

Het hele eiland van Dordrecht kent een bijzondere geschiedenis door de inpolderingen na de Sint Elisabethsvloed. Het hele eiland is daarmee een cultuurlandschap. Eerder is de vraag gesteld om een deel van de polders een monumentstatus te geven. Hier is negatief op geadviseerd, met een inhoudelijke onderbouwing, mede met een second opinion van 'Dorp Stad en Land'.

Of een object in aanmerking komt voor aanwijzing als gemeentelijk monument, dient toetsing aan de volgende selectiecriteria uit te wijzen:

- Archeologische waarde
- Cultuurhistorische waarde

- Architectonische waarde
- Situering
- Gaafheid
- Unieke waarde

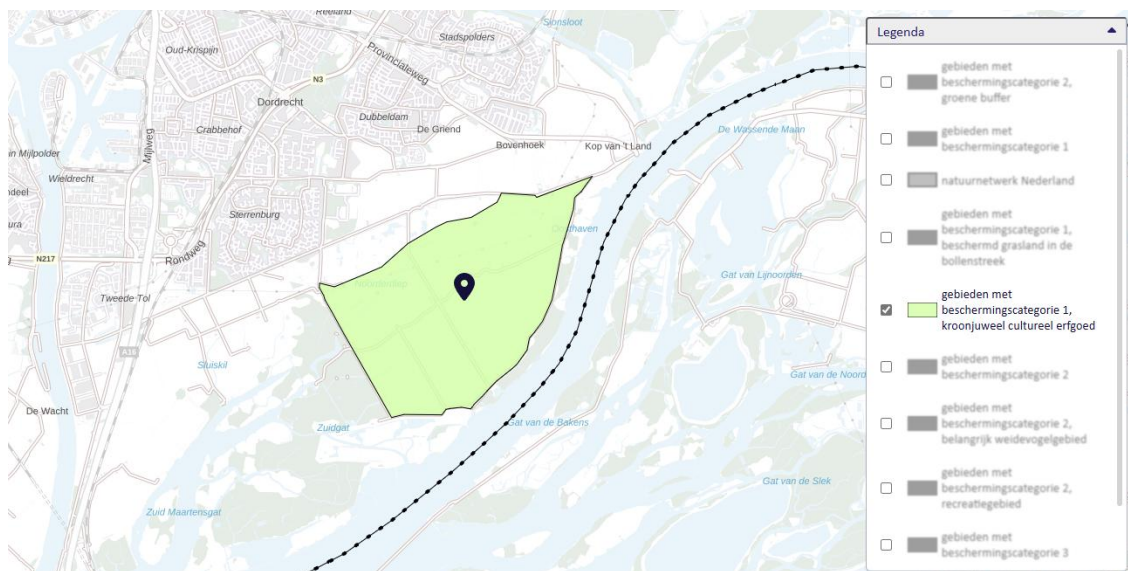
Toetsing moet uitwijzen of het gebied Biesbosch voldoende (hoge) waarden kent voor de aanwijzing van het gebied als gemeentelijk monument.

Waarbij wel de vraag moet worden gesteld, of aanwijzing van een gebied van deze grootte als gemeentelijk monument een adequate beschermingsvorm inhoudt.

12. Kan de provincie delen van de Biesbosch aanwijzen als cultuurhistorisch waardevol gebied of aardkundig monument? Welke gebieden komen hiervoor in aanmerking?

Antwoord: Dat kan, bijvoorbeeld door het aanwijzen als Kroonjuweel. Cultuurhistorische kroonjuwelen zijn unieke, zeer karakteristieke en gave erfgoedensembles van het Zuid-Hollands landschap. De provincie kent in totaal dertien kroonjuwelen die in zeer sterke mate bepalend zijn voor de identiteit en herkenbaarheid van een plek of landschap. Polder de Biesbosch is hier één van. De Kroonjuwelen zijn door de provincie aangewezen op basis van CHS informatie en vastgesteld als onderdeel van het omgevingsbeleid.

Voor kroonjuwelen geldt de algemene sturingsrichtlijn behoud van uitzonderlijke kwaliteit. Met deze richtlijn wordt aangegeven hoe de provincie *in beginsel* met ontwikkelingen wil omgaan wat betreft cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit. Cultuurhistorie is hier dé drager van ruimtelijke ontwikkeling.

Figuur 4 – Uitsnede kaart 16 Ruimtelijke kwaliteit en beschermingscategoriën. Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (geconsolideerde versie vanaf 18-2-2025)

13. Wat staat in het door de provincie opgestelde Gebiedsprofiel Hollandse Biesbosch? Kunnen we hier een kopie van krijgen?

Antwoord: Zie [Gebiedsprofiel Hollandse Biesbosch](#) voor het gebiedsprofiel.

‘Een gebiedsprofiel beschrijft en visualiseert kenmerkende ruimtelijke elementen die van bovenregionaal belang zijn. Voorbeelden van kenmerkende ruimtelijke elementen zijn: de verkavelings- en waterstructuur, linten, laanbeplantingen, herkenbare dijken en openheid. De gebiedsprofielen geven een overzicht van de landschappelijke waarden, waarmee bij ruimtelijke ingrepen rekening moet worden gehouden. Maar ze beschrijven ook ambities die richting geven aan de ontwikkeling van de kenmerken. Het gebiedsprofiel is een regionale uitwerking van de provinciale kwaliteitskaart.’

14. Heeft de gemeente Dordrecht de Biesbosch aangewezen als cultuurhistorisch waardevol landschap?

Antwoord: Nee. In 2015 en 2016 is wel een groot deel van de cultuurhistorisch waardevolle objecten en complexen in het buitengebied van Dordrecht beschermd als gemeentelijk monument.

Ook zijn in de bestemmingsplannen voor het buitengebied vergunningstelsels opgenomen ter bescherming van de cultuurhistorisch waardevolle omgeving. De cultuurhistorisch waardevolle objecten zijn specifiek aangeduid en daar geldt een verbod zonder omgevingsvergunning deze te veranderen of te slopen. Dit is met het overnemen van de erfgoedverordening in het omgevingsplan in stand gehouden. Nu staan deze vergunningstelsels in hoofdstuk 8 van het omgevingsplan.

15. Zijn er erfgoedinstellingen die de Biesbosch hebben erkend als cultuurhistorisch waardevol landschap? Zo ja, welke zijn dat?

Antwoord: Het Waterschap Hollandse Delta heeft een cultuurhistorische atlas laten maken voor het buitengebied in 2011. <https://www.monumentenzorgdordrecht.nl/cultuurhistorie-buitengebied/cultuurhistorische-atlas?sresult=1172518049&swords=waterschap>

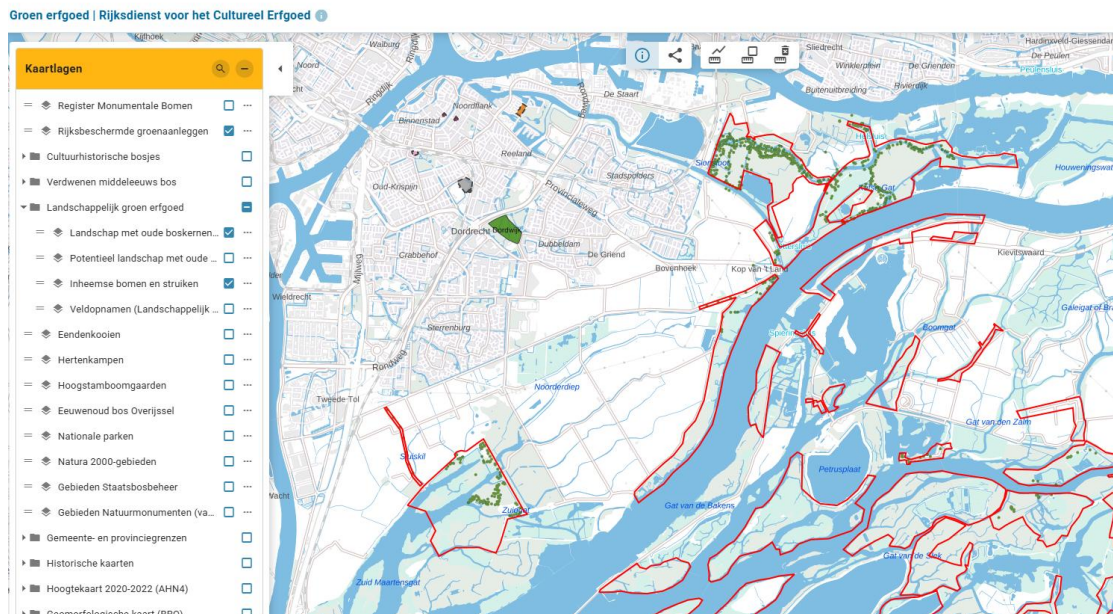
De inpoldering heeft met het waterbeheer te maken en wijzigingen aan waterstaatwerken – zoals dijken - zijn vergunningsplichtig op basis van de algemene regels of Keur van het Waterschap.

16. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft delen van de Biesbosch opgenomen in het landschapregister, welke gebieden zijn dat? En wat betekent dit voor de bescherming van de Biesbosch?

Antwoord: De landschappen met hun elementen, worden op de kaart met 'groen erfgoed' benoemd, maar er staat geen Rijksbescherming bij aangegeven wat wel het geval is voor bijvoorbeeld Dordwijk of de Essenhof. Er is dus geen juridische bescherming maar een beschrijving met begrenzing. (Rode lijnen op de onderstaande kaart.)

<https://rce.webgis.nl/nl/map/groen-erfgoed>

- **Landschappelijk groen erfgoed** bevat landschapselementen met autochtone bomen en struiken, van voor 1850. De rode gebieden omvatten door veldanalyse gedurende decennia geïnventariseerde landschappen met oude boskernen, houtwallen en heggen. De blauwe gebieden zijn tot stand gekomen door kaartanalyse en geven een trefkans op bovengenoemde elementen. In de Kennisbank van de RCE vind je [lijsten van zeldzame en bedreigde inheemse bomen en struiken](#) per provincie.

17. Wat is programma Belvedere? Welke delen vallen daaronder? Graag uitleg.

Antwoord: De Beleidsnota Belvedere was van 1999 tot 2009 van kracht. Hierin werd een relatie gelegd tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. “Behoud door ontwikkeling” was een van de thema's. In 2009 is deze nota vervangen door de nota Modernisering Monumentenzorg (MoMo) wat heeft geleid tot vastlegging van cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen. Dit is in Dordrecht uitgevoerd.